

СЕРДАЛО

евет

Советски Союза Коммунистически парти Нохч-ПалгӀай област комитет а
Грозненски горкома а, Нохч-ПалгӀай АССР-а оргкомитет а
Грозненски кхалххетар депутатт Совет а орган

Ера

13

март

1958 шу

№ 21 (2187)

Мах 20 коп.

Новкостий харжархой!

16-ча марта цхьанне санна массане
а кхадж тоссаргба вай
коммунистий парти боацарийи
блока кандидаташта!

Колхозий а берригача мехка а боахам дӀахо лакхбарна де дезар

Ткъаьтт шу хьалхагӀа вшагӀа-
йолха йоланча МТС-аша колхозий
бох тоабара, боахам лакхбара. хьа-
гӀахьа шоашта хьалхаша лавта
декхаш докхкхича толамаша
кхоачашда. Шу хана, 1928-шера,
вай мехка 25 миллион ахархой вай
боахам хинна. Партиес Со-
ветски йаьдалон, беднийийи сер-
някийи боахамашта новкостал а
деш, юрта боахам тоаб лаврлача,
из тоабара безаца тайпара тоалуш
хиннабца, хлана аьлча вайгача
боахамашта юкье техникан гозанча
а агрономически гӀулакшан а да-
хьа йиш ца хиннабца.

Коммунистически парти хьехам-
ча, кхалхгӀа ахархой колхозаша
вшагӀагӀахьиттар. Советски пач-
халххетар МТС-аш а хьа тра-
кторшца, комбайншца, кхьолча
юртобоахам ашча машинашца, а-
грономийи гозанча колхозашта хьа-
хьа а лелаше юрта боахам социализ-
ме биьар, цу гӀулакхо ахархой кхьа-
хьагӀа буаш хинна гӀулакшан а дӀа-
боахар.

МТС-аш, тӀех-тӀехгӀагӀа дукка-
гӀа хулар парга тайп-тайпара юрт-
боахам машинанш наьагӀа хулар,
тракторшца, комбайншца, меха-
низмш, агрономаш, кхьолча юрт-
боахам гозанчанш шоашта а колхоз-
ашта а кийчеш, шоай а колхозий
а боахамаш чӀоагӀагӀа тоабеш хьа-
хьагӀа.

1932 шера 2446 МТС хиннабца,
1941 шера 7 эзарев совгӀа хиннай,
1957 шера 8 эзар гартга хиннай.
Цуна хьезжа айденна МТС-ашарча
машиний дукхал а. Хланз
МТС-аша цхьа миллион 700 эзар
гартга парга и, бӀаш эзараш ком-
байнш, шотт дукка кхьолча юрт-
боахам машинанш я.

Иштта тоалуш хьалхкхий колхоз-
аш а. Коммунистически партис ба-
ца балхо чӀоагӀа тоабеш беррига
юртобоахам, кхьалхаша колхозий бар
а тоабеш. Хьалха эсарев мелен боаха-
маш а долаш 250 эзар колхоз хин-
набца, хланз 78 эзар докхкий боаха-
маш а дукка рудгӀа а долаш йаь-
хий йолха колхозаш а. Цу колхоз-
ийи гӀаьш йолча фонд бӀаш милли-
ард а. Хьалха юртбоахам техникан а
лаьттанарча балха а гозанчанш
бӀезига хиннабца, хланз трактори-
шца, комбайншца, шотераш, меха-
низмш, агрономаш, кхьолча юртбоа-
хам техникан а лаьттанарча бал-
хий а гозанчанш кхоачам болаш ба
колхозашца. Парна кхьа аьш далаьла
йиш йолаш МТС-аш а я.

Цу дегӀингеша йоах хьалха эла-
мга, эсарев, мел боахамаш долаш
рудгӀанш нив, тайп-тайпара юртбоа-
хаман гозанчанш кӀезига хилар ба-
хьан долаш, тракторшца, комбайншца,
кхьа юртбоахаман балха ашаш йола
машинанш МТС-ашарча ахьа хьа а
йица, уьш лелаше нивбоацан колхозаш
хиннабца, хланз ахьа а, рудгӀа а,
докхкий нивбола боахамаш а, тайп-
тайпара гозанчанш а болаш а кол-
хозаш. Цудукхьа парга МТС-ашарча
шоашта мелешанш йола машинанш
хьаьца а уьш лелаше а, шоай боахам
дукхьа а сикӀагӀен дикагӀен тоабеш а
лакхьа а йиш а я.

Агитаторий болх дин лел

МагӀаьбжа районе СоагӀагӀагӀа
агитколлективно шийна юкье бола-
баш: СоагӀагӀагӀа беррига коммуни-
сташ, комсомольцаш, юрта хьа-
хархой. Хара агитаторас ший
участие бахача наха юкье кандидат-
тий биографеш еш, политически

Цу дегӀингеша гӀулакхий а цхьан
лаьттан тӀа, МТС-и колхозш, ший да
хулар цхьа да хилар бакхьа дол-
ла а лорӀам а баь, 1958 шера 25-
26-ча февралес ССКП ЦК Пленумо
«Колхозни строй дӀахо дегӀаьрахи
МТС-аш аргӀаьрахи» Н. С. Хрущев
аьча доклаьдаьш соцам бир.

Цу соцамо а цу хьалхьа дегӀин-
гача советски халкхьа дувен СССР-а
Лакхехьарча Совете сессе доклаьш
нов. Н. С. Хрущев аьчаьча тезиса-
ш а йоах, хланз МТС-аш аргӀаьха ха
хьалхьагӀа. МТС-аш колхозашта
аьшаш йола юртбоахаман техника
парга далаькача, дукхьагӀа йолча
колхозий из далаька, лелаше нив ба,
пар боахам а, берригача мехка боа-
хам а, дукхьа а сикӀагӀа тоа а лур-
ба коммуниста а гӀорба.

Н. С. Хрущев тезисан колхозаш-
ца, МТС-ашца, берригача мехка ха-
гӀа дувенча ладийгӀагӀа ховш да,
цу гӀулакша беррига советски нах
чӀоагӀа разьа хилар, хлана аьлча,
хланз цхьаьйлача моттигашца
МТС-аша колхозий боахам тоабалар
юхадетт, цхьан лаьтта хьалхьа ле-
лаш колхозни МТС-и ший организаци
хиларца.

Цхьабакхьа из болх чӀоагӀагӀа ха-
кхьагӀа чакхьаька безаш ба. Цхьа-
йолча колхозий шоашта аьш техника
алаьца а из лелаше а нив хурбоц,
цу колхозашта МТС-аш йица эза.
Техника далаьца а лелаше а нивбоаш
йолча колхозашца МТС-ий техника
далаька эза.

Техника дӀа а ехьа МТС-аш дӀаь-
лаьца моттигашца, колхозий чоаьхане
машинанш тоаб, парна аьшаш йола
машинанш, эаьчашеш, уьдобенеш,
кхьлар парга докха, балха кхьа аьш
техникиски новкостал де ремонтно-
техникиски станцие аьш эза.

Ремонтно-техникиски станцие
аьшаш йолча техникиски кӀаьраш юкье
а йица, сов йола техникиски кӀаьраш
а, лаьттанарча балха кӀаьраш а
колхозашта далаька эза. Колхозаш-
каьр болх хланз чӀоагӀа чоаьхане
хурбоц. Цудукхьа чӀоагӀагӀа уйла а яь,
волокшашта а, пар бригадашта а,
мастерскинта а кертте дикха балха
опит йолаш, болх дикха ховш бола
нах оттабеш эза.

Уьш деномша Нохч-ПалгӀай ССКП
обомо районыйи секретарийи, рай-
исполкомийи председателии, МТС-ий
директорийи, колхозий председате-
лийи совещани аьш ССКП ЦК Плену-
му «Колхозни строй дӀахо дегӀаьрахи
МТС-аш аргӀаьрахи» баь соца-
ман буьцаш. Совещане цу соцамо
гӀулакша докхал йир Нохч-ПалгӀай
ССКП обомо хьалхарча секрет-
ар нов. Яковлевс. Совещане кхьа-
малаш дӀаьраша белгалдаькхьар из
соцам а, нов. Хрущевс аьчаш тезис-
аш а, ханнахьен бакхьаьхен хилар.

Цу совгӀа совещане дийцар нов.
Хрущевс аьчаш тезисанш юьцаш а,
ССКП ЦК Пленумо баь соцам кхоа-
чашеш а, Нохч-ПалгӀай республи-
кертӀа райкомаша, райисполкомаша,
МТС-аша, колхозаша, коммуниста,
комсомольцаша, советски а профсоюз
а болхьона ба безаш бола болх.

Цу совещане дийцар уьш газетӀа
гӀа да.

Кхьаьтта, наха юкье агитацион-
ий болх дикха лелаше, шоашкаьр
гӀулакш политически лорӀаме
догӀа ховш ба агитатораш: Алексеев,
Гадикх, Варахоева, Дзайтов кхьаь-
бараш.

ХОРЖАМИЙ СИЙНА

Хоржамашта хьалхара декхара кхоачашду

ССКП ЦК-и февралески Пленума
соцаманна а колхозни строй
дегӀаьрахи МТС-и аргӀаьрахи
СССР-а Лакхехьарча Совете сессе
нов. Хрущевс ергӀолча доклаьда те-
зисашта а жоп лурш, СССР-и
НПАССР-и Лакхехьарча Советий
хоржамашта сийленца дукхьал аьха
№ 1 йолча шурий совхоза коллек-
тивно 16-гӀа март тӀаькхоачаш до-
лаьдалаьде, 1958 шера хьалхарча
квартала пачхалхьаькхенна лур-
ш далаьла 1958 шера хьалхарча ква-
ртала план — 5-ча марта кхоачаш-
ый совхоз.

СССР-и НПАССР-и Лакхехьарча
Советий хоржамий сийна тӀаьйца
декхара кхоачашеш хьалха латт
доркӀаш: ДавидгӀаь, Водлаьзова, шу-
ра аькхара репорд дикхьа йола Се-
левсерева Ольга, тӀаьйница — Жу-
кова, свинарка — Чиклядина кхьа-
бараш а.

Ший балха темпаш дегӀаькхуларш,
ше тӀаьйца декхара кхоачашеш
кхьаьгӀаьш а совхоза коллектив.

ВОЛКОВ,
№ 1 йолча шурий совхоза пар-
тион секретарь.

Ший бетта план тӀаькхоачашый

Грознерча 11-ча августа церагӀа-
гӀа тӀаьйцагӀа коллективно ший бет-
та план тӀаькхоачашый.

СССР-и Нохч-ПалгӀай АССР-и
Лакхехьарча Советашка хоржамаш
хулар дегӀингача адийи дӀаьца ден
сийна тӀаьйцагӀа коллективно лак-
хьара социалистически декхара
тӀаьйцагӀа.

Из сийлаьхьа дӀаьш дикхача бал-
хашца белгал даькхьа, 1958 шера
хьалхарча квартал план 102 про-
цент кхоачашеш, ший ханнахьа а
геттарца дикха а чакхьаькхьа хорж-
амашта хьалхара документаци егӀен,
хьалхара дӀаьраша шолена даьш нух-
ий метталарча учебника, нухий
метталарча «Нам мотт» аьш киньжа а
архалгӀаьш, гӀаьлаьш долаш а дикха
а киньжам архалгӀаьш аьш.

Хоржамий сийна ше тӀаьйцаьш со-
циалистически декхара кхоачашеш
беррига ший нив тӀаьйцагӀаьш типо-
граф коллективно.

Коллективно шоай декхара ханал
хьалха кхоачаш дегӀ ханалаша тема
мелгарва ший беттарца балха план
103 процент кхоачашешьарца.

Дукхьа ба типограф дикха балхаш
деш нах. Шоай план тӀаькхоачаш-
ый дикха белгалдаькхьар наборни цехера
н. В. ДегӀаьнков, В. Адамов, пе-
релетни цехера н. П. Фирсов, И.
Свиридован, А. Янцкан, типо-
граф цехера н. Е. Гриндзеван,
В. Шелыкован иштта дукхьа кхьа-
бараш а. Парех хларане балха нор-
маш 130—160 процент кхоачашеш.

Коллективно хоржамий сийна ший-
на хьалха оттабеш декхара ший-
ленца кхоачаш дегӀаь.

ЦУРОВ.

16-гӀа март тӀаькхоачаш

Грознерча № 6-йолча хоржамий
участкертӀа агитатораш дикха кхоа-
чашу харжархойта юкьера кхьа-
ма болх.

Из болх дикха лелашарца белгал
банин агитатораш н. Кшикова,
Лещенко, Емельянов.

Дукхьа ха йоланш агитпункте
ийишар «Вай харжара система-дунен
тӀаьтара демократически система»
«Масса болча харжархойта
ССКП ЦК-а дӀаь кхьаькара», «Цхьан-
не санна-массане а кхадж тоссарг-
ба вай коммунистий партибоацарийи
блока кандидаташта тӀаьхьа»
— иха а иштта дукхьа кхьолча

шура аькхара докхкий хьокхамаш
даькхача доркӀашца барара каралуш
йола вымелни цӀе байракхш луга
чӀоагӀагӀа.

Уьш шера январий февралей бет-
ташка доаьхангара шура аькхаш —
28 проценти, пачхалхьаькхенна лур-
ш далаьла — 29 проценти дегӀаьдо-
лаьдаьш. Пачхалхьаькхенна лурш дӀа-
далаьла 1958 шера хьалхарча ква-
ртала план — 5-ча марта кхоачаш-
ый совхоз.

СССР-и НПАССР-и Лакхехьарча
Советий хоржамий сийна тӀаьйца
декхара кхоачашеш хьалха латт
доркӀаш: ДавидгӀаь, Водлаьзова, шу-
ра аькхара репорд дикхьа йола Се-
левсерева Ольга, тӀаьйница — Жу-
кова, свинарка — Чиклядина кхьа-
бараш а.

Ший балха темпаш дегӀаькхуларш,
ше тӀаьйца декхара кхоачашеш
кхьаьгӀаьш а совхоза коллектив.

ВОЛКОВ,
№ 1 йолча шурий совхоза пар-
тион секретарь.

Фабрикас ший план кхоачашью

Уьш бетта 16 дийнахьа СССР-и
НПАССР-и Лакхехьарча Советашка
хулар хоржамашта майаьагӀаьра сий-
ленца наьтжа аьха 1958 шера 1 ква-
ртала план цхьа ди хьалхагӀа кхоа-
чашеш аьш социалистически де-
кхара тӀаьйцагӀа Грознерча № 2
йолча барьзан дӀаь фабрикас. Из
план цхьа ди хьалхагӀа кхоачашеш
ца фабрико ший бӀаш эзар сом мах бо-
ла, продукция плавна совгӀа архал-
гӀаьш. Фабрикас бетта фабрикас ко-
лективно производствон план асорт-
ментанш майаьагӀаьра йиьза йолаш,
101,7 проценти, кхьаьгӀаьш оьсарде
лаьттарца 110 проценти кхоачашеш.

Фабрикас февралески тӀаьйца
лаьттарца дикхьагӀа бола болх-
лоь ба.

НПАССР-а Лакхехьарча Совете
депутаталла аьхьитта оттаьш нов.
Ужакова Л. А. План 252 проценти
кхоачашеш йола барьзан дӀаь ца
мотористка нов. Бирюева, 244
проценти кхоачашеш йола кула
гоьзалца болх бу нов. Козикова
Н.

Фабрикас январий бетта баьча
балха аьтотех дӀаьхьа телаш йола
фабрикан байракх а аьхан премия а
аькхаш нов. Никитина Л. бригадир
йолча 3-гӀаь бригада.

Хоржамий ден сийна тӀаьйца со-
циалистически декхара кхоачашеш
а дӀаьхьа телаш йола фабрикан бай-
ракх аькхьа а латтабеш бола кхьа-
сам дӀаьхьа хьом ба.

Н. АМПУКАЕВ,
№ 2 йолча гостехфабрикан ди-
ректор

Грознерчонески совхоза клубе
дукхьа харжархой гуьбелар. Уьш гуь-
белар Нохч-ПалгӀай АССР-а
Лакхехьарча Совете депутаталла
аьхьитта кандидат се оттаьчаьха хар-
жархойта. Сай мел бола нив хьа-
кхьаьш ца кхадж баьтбергӀа аз саьх
шун бенна тешам.

МУРАДОВ.

10-ча марта декхал тӀаьхьагӀа
3 сахьат дӀаьла Малгобекски Куль-
туран ЦагӀа № 410 йолча Ленин-
сий хоржамий округе йолла СССР-а
Лакхехьарча Совете депутаталла
аьхьитта кандидат оттаьчаьш нов.
А. И. Яковлевца харжархой вшагӀа-
гӀаьхьиттар.

Кхьаьмал дӀаьча доверени йолча
нов. М. Паука нов. Яковлевца био-
граф а цун кхьаьгӀаьш нив а
бийцар, харжархой тӀаьхьаьхар хорж-
амаш хулар дийнахьа массане а
нов. Яковлевца кхадж тассарна.
Нов. Яковлевс ший харжархой бен-
на тешам боаьтбергӀаьцалгӀаь дӀаьша-
бир нов. Паука.

Кхьаьмал дӀаьча Назрановски рай-
она викалас нов. Волоховс вшагӀа-
гӀаьхьиттараш дӀаьшаьбир хоржамаш
хулар дийнахьа Назрановски районе
мел вола харжархой хоржамий участ-
ке а вена Коммунистически партиен
тешамерча вола нов. Яковлевца
кхадж тоссарг хилараш.

Малгобекерча № 6 йолча юкьер-
ча шолан хьехархой нов. Умель-
чука, Кантышевчерча юкьерча шолан
директора нов. Баркинхоевс,
Назрановски совхоза комбайнера
нов. Яьднговс, Индиговс, Вазневс
иштта кхьаьчар шоаш дӀаьча кхьаь-
малашца депутаталла аьхьитта канди-
дат вола нов. Яковлевца наькаь делар
Назрановски а Малгобекски а
районашка шоланш, болыничаш
хьалхьара, юрташка электричество а
газификаци а е, хьаца лалаьбелгӀа
тоабеш аьш.

М. ЦУРОВ.

Собрани йоланшалаьхьа дукхьа
хьалхагӀа гуьбелар нах, Толстово
аьхьа юрта хоржархой участе.

4 сахьат сайрийна дӀаьча совхоз-
а рабочкома председатели вола
нов. Федоровс хьаьйишар собрани.
Хоржархой Нохч-ПалгӀай АССР-а
Лакхехьарча Совете депутаталла
кандидат вола нов. Михаил Прохоро-
вич Дроздовца вшагӀагӀаьхьиттар. Дош-
лу доверени вола шотера нов.
Боталован.

Нов. Дроздова биографи юьцаш,
иштта кхьаьш цу даь балхаш дувцаш
кхьаьмал дир цу нухий меттал, цу
буьц Давьденгара, Коммунистически
партепарча Советски халкхьа безам,
халкхьа а Давьденгара а муталха вола
темаьча вола Дроздов Михаил
Прохоровича кхадж тассарна беррига
харжархой тӀаь а хьаьх.

Иштта кхьаьмалаш дир хьехархой
йолча нов. Давьденгара, совхоза хор-
жархой церах тракторист вола нов.
Сакоевс, парторганизацион Секретара
нов. Ахметхановс, совхоза боаьлоьчо
Мальсаговс нормировщик вола Омар-
овс кхьаьбараш а. ВшагӀагӀаьхьиттар
хьинаьраш М. П. Дроздовна шоай
наькаь делар.

Юкхера кхьаьмал дӀаьча нов. Дроз-
довс аьлар: дешамца дувцаьтургӀаь-

Собрани йистейолаш кхьаьмал
дир СССР-а Лакхехьарча Совете Со-
вете депутаталла ваха канди-
дат вола нов. А. И. Яковлевс.
Нов. Яковлевс харжархойта дегӀаь-
ра баркал аьлар ше кандидат отта-
вараш. Харжархой тешам ца боабеш,
ше кхьа ца веш болх берг хилараш
харжархой тешаьбир цу.

Нов. Яковлевс дийцар СССР-е дӀа-
халча дӀаь шера хинна хувцаьмаш
вай республикан промышленностни,
юрта боахамш, культурен дӀаьхо де-
гӀаьра перспективаш.

Собрани йистейолаш тӀаьхьагӀа
концерт хилар.

З. ДАУРБЕКОВ.

5-ча марта республикан М. Ю.
Лермонтовс церагӀагӀа театре, хор-
жархой шоай депутаталла оттаьчаь-
ш кандидатаца вшагӀагӀаьхьиттар.
Театре вшагӀагӀаьхьиттар района хор-
жархой а 548-ча Гудермесски хоржа-
мий округе йолла СССР-а Лакхе-
хьарча Совете Кхьамий Совете де-
путаталла кандидат вола новкост
Игорь Петрович Скуловца. Собрани

хьаьйишар райкома партиен секретар-
а нов. Филиповс.

Дошлу доверени вола нов.
Паука. Нов. Скуловца биографи
юьцаш кхьаьмал дир цу. Цу буьц
Давьденгара, Коммунистически пар-
тепарча советски халкхьа безам, хал-
кхьа а Давьденгара а муталха вола
темаьчаьча вола Скуловс Игорь
Петровича кхадж тассарна беррига
харжархой тӀа а хьаьх.

Иштта кхьаьмалаш дир н. Давь-
денгара, Муьсаевс, Басхановс, Та-
ловс иштта кхьаьбараш а. Кхьа-
малаш дӀаьраша наькаь делар нов.
Скуловца. Кхьаьмал дур Скуловс.
Са дӀаь харжархой, — йоах нов.
Скуловс. — ДегӀаьра баркал оал
аз селла чӀоагӀа тешам бенна оал
со СССР-а Лакхехьарча Совете де-
путата кандидатаца оттавараш. Из
тешам се член вола вай сийлен
Коммунистически партиен беннигӀа
лаьттар аьш. Мукка ба сон, практи-
чески сай балхаша, ший дегӀингача
хьинаьри нив тӀа а баьхьитта шун
боаька тешам аз боаьберг ца хилар
шо а шоана тарра Нохч-ПалгӀай
депутаталла кхьаьгӀаьхьиттар а
тешаьш.

Собрани йистейолаш тӀаьхьагӀа
хоржархойта М. Ю. Лермонтова
церагӀагӀа театре артиста «Са-
кхьардам лоаьш» аьхьа цӀи йола В.
Розова комеди хьехар.

№ 546 йолча МагӀаьбжа хоржа-
мий округера, СССР-а Лакхехьарча
Совете Кхьамий Совете депутаталла
кандидат вола Гогиева Иадламаш-
ца Эсетца, Района Культуран ЦагӀа
вшагӀагӀаьхьиттар Назранера хар-
жархой.

Гогиева Эсета биографи йиьцар
доверени вола нов. Я. И. Соколовс.
ВшагӀагӀаьхьиттар кхьаьмал дӀаьча:
ССКП-и Назрановски райкома хьа-
ларча секретаран нов. Брызгалана,
Назранерча юкьерча шолан дирек-
тора нов. Баркинхоевс кхьаьбараш
харжархойта дийцар, коммуни-
стий партибоацарийи блока канди-
дат вола нов. Гогиева Иадламаш-
ца Эсетца тӀаьхьа кхадж тассар.
Харжархой наькаь делар депутаталла
кандидат вола Гогиева Эсетца.

Гогиева Иадламашца Эсетца чӀоа-
гӀа баркал а аьлар харжархойта,
шийна дӀаьлалар кхоачашеш хилар
тешаьш дош а делар.

№ 74 йолча Палеьски хоржамий
округера Нохч-ПалгӀай АССР-а Лак-
хехьарча Совете депутаталла кан-
дидат вола нов. Котикова Сисой
Маремаца вшагӀагӀаьхьиттар Инд

Сурт: Плиев И.

Магіалбикерча МТС-ий механизаторий лош

АВИЛОВА Ефросинья Савельевна
№ 116 йолча Червленски хоржа

АВИЛОВА Ефросинья Савельевна
№ 116 йолча Червленски хоржа

шача а цѣнош тѣ ехка кыр-
к елга шердеш я горпромкомби-
нату аймаккыш латт юктерча Ачал-
ла минеральни хиш доаха завод.
Ахка арахеащн хинначу шоза
аага. арахеадарга до минераль-
ниш. Пул совга наха чоага
ш дарбана дола сульфатни хий а
сепадарга завод.

Заказ № 1555